

**Nierówności Prékopy-Leindlera i Brunna-Minkowskiego.
Klasyczna nierówność izoperymetryczna.**

Przez λ_n oznaczamy n -wymiarową miarę Lebesgue'a.

Jeśli μ jest miarą na (X, d) , to określamy dla dowolnego zbioru A miarę wewnętrzną A :

$$\mu_*(A) = \sup\{\mu(C) : C \subset A, C \in \mathcal{B}(X)\}.$$

Uwaga. Miarę wewnętrzną μ_* wprowadzamy, by uniknąć problemów z mierzalnością sumy zbiorów borelowskich. Daje się jednak pokazać, że suma zbiorów borelowskich w $\mathbb{R}^n$, choć nie musi być borelowska, to jest mierzalna w sensie Lebesgue'a. Warto też zauważyć, że suma zbiorów zwartych jest zwarta.

1. Wykaż, że dla dowolnych niepustych zbiorów borelowskich $A, B \subset \mathbb{R}$,

$$\lambda_{1,*}(A + B) \geq \lambda_1(A) + \lambda_1(B)$$

2. **Nierówność Prékopy-Leindlera.**

Wykaż, że jeśli $s \in [0, 1]$, f, g, h są nieujemnymi funkcjami mierzalnymi na $\mathbb{R}^n$ takimi, że

$$h(sx + (1-s)y) \geq f(x)^s g(y)^{1-s} \text{ dla } x, y \in \mathbb{R}^n$$

to

$$\int_{\mathbb{R}^n} h(x) dx \geq \left(\int_{\mathbb{R}^n} f(x) dx \right)^s \left(\int_{\mathbb{R}^n} g(x) dx \right)^{1-s}.$$

Wskazówki:

i) Dla $n = 1$ zauważ, że można zakładać, że $\sup_x f(x) = \sup_x g(x) = 1$ i wtedy $\int f(x) dx = \int_0^1 \lambda_1(\{f > t\}) dt$, $\int g(x) dx = \int_0^1 \lambda_1(\{g > t\}) dt$ oraz $\int h(x) dx \geq \int_0^1 \lambda_1(\{h > t\}) dt$ i można stosować poprzednie zadanie.

ii) Krok indukcyjny. Ustalmy funkcje mierzalne f, g, h na $\mathbb{R}^{n+1}$ i dla $x, y \in \mathbb{R}$ rozpatrzmy funkcje $f_x(\cdot) = f(x, \cdot)$, $g_y(\cdot) = g(y, \cdot)$ i $h_{sx+(1-s)y}(\cdot) = h(sx + (1-s)y, \cdot)$ i wykorzystajmy dla nich założenie indukcyjne.

3. **Nierówność Brunna-Minkowskiego.**

i) Wykaż, że dla dowolnych niepustych zbiorów borelowskich $A, B \subset \mathbb{R}^n$ i $s \in [0, 1]$

$$\lambda_{n,*}(sA + (1-s)B) \geq \lambda_n(A)^s \lambda_n(B)^{1-s}.$$

ii) Wykaż, że dla dowolnych niepustych zbiorów borelowskich $A, B \subset \mathbb{R}^n$

$$\lambda_{n,*}(A + B)^{1/n} \geq \lambda_n(A)^{1/n} + \lambda_n(B)^{1/n}.$$

4. **Klasyczna izoperymetria.**

Wykaż, że jeśli A jest zbiorem borelowskim w $\mathbb{R}^n$ takim, że $\lambda_n(A) = \lambda_n(B(x, r))$, to

i) Dla wszystkich $t > 0$, $\lambda_n(A_t) \geq \lambda_n((B(x, r))_t) = \lambda_n(B(x, r+t))$.

ii) $\lambda_n^+(A) \geq \lambda_n^+(B(x, r)) = \lambda_{n-1}(\partial B(x, r))$.

Izoperymetria sferyczna.

Przez σ_n oznaczamy unormowaną miarę powierzchniową na S^n .

1. Symetryzacja dwupunktowa.

Niech x_0 będzie ustalonym punktem S^n a H podprzestrzenią w $\mathbb{R}^{n+1}$ wymiaru n , nie przechodzącą przez x_0 . Wówczas $\mathbb{R}^{n+1} \setminus H$ jest sumą dwóch otwartych półprzestrzeni H_+ zawierającej x_0 i H_- nie zawierającej x_0 . Niech $i = i_H: S^n \rightarrow S^n$ będzie odbiciem względem H . Określmy dla mierzalnej, ograniczonej funkcji $f: S^n \rightarrow \mathbb{R}$

$$f^H(x) := \begin{cases} \max\{f(x), f(ix)\} & \text{dla } x \in H_+ \\ \min\{f(x), f(ix)\} & \text{dla } x \in H_- \\ f(x) & \text{dla } x \in H \end{cases}$$

Wykaż, że

- i) f i f^H mają ten sam rozkład względem σ_n .
- ii) Jeśli f jest Lipschitzowska ze stałą L , to f^H też jest Lipschitzowska ze stałą L .
- iii) $\int_{S^n} d(x_0, x) f(x) d\sigma_n(x) \geq \int_{S^n} d(x_0, x) f^H(x) d\sigma_n(x)$ ponadto, jeśli f jest ciągła, to równość zachodzi wtedy i tylko wtedy gdy $f = f^H$.

2. Funkcję g na S^n nazywamy radialną (względem ustalonego punktu $x_0 \in S^n$, jeśli $d(x, x_0) \leq d(y, x_0)$ implikuje $g(x) \geq g(y)$). Jeśli $f: S^n \rightarrow \mathbb{R}$ jest funkcją mierzalną ograniczoną to jej radialną symetryzacją nazywamy funkcję radialną f^* taką, że $\text{dist}_{\sigma_n}(f) = \text{dist}_{\sigma_n}(f^*)$. Udowodnij, że

- i) Funkcja f^* istnieje i jest jednoznacznie wyznaczona z dokładnością do zbioru miary zero.
- ii) Funkcja ciągła g jest radialna wtedy i tylko wtedy gdy $g^H = g$ dla wszystkich H .

3. Ustalmy funkcję L -Lipschitzowską $f: S^n \rightarrow \mathbb{R}$ i niech

$$\mathcal{A} := \{g: S^n \rightarrow \mathbb{R}: \text{dist}_{\sigma_n}(f) = \text{dist}_{\sigma_n}(g), g \text{ } L\text{-Lipschitzowska}\}.$$

Ponadto niech $m := \inf_{g \in \mathcal{A}} \int_{S^n} d(x_0, x) g(x) d\sigma_n(x)$. Udowodnij, że

- i) Istnieje ciąg $(g_k) \subset \mathcal{A}$ jednostajnie zbieżny do pewnej funkcji g taki, że $\int_{S^n} d(x_0, x) g_k(x) d\sigma_n(x) \rightarrow m$ przy $k \rightarrow \infty$ (skorzystać z twierdzenia Arzeli-Ascoli).
- ii) $g \in \mathcal{A}$ oraz $m = \int_{S^n} d(x_0, x) g(x) d\sigma_n(x)$.
- iii) $g = f^*$.

4. Izoperymetria sferyczna.

Wykaż, że jeśli A jest zbiorem borelowskim w S^n takim, że $\sigma_n(A) = \sigma_n(B(x_0, r))$, to

- i) Dla wszystkich $t > 0$, $\sigma_n(A_t) \geq \sigma_n((B(x_0, r))_t) = \sigma_n(B(x_0, r+t))$.
- ii) $\sigma_n^+(A) \geq \sigma_n^+(B(x, r))$. *Wskazówka.* Wykorzystaj fakt, że symetryzacja radialna funkcji $\max\{t - d(x, A), 0\}$ jest 1-Lipschitzowska.

5. Wykaż, że $\sigma_n(A) \geq \frac{1}{2}$ implikuje $1 - \sigma_n(A_t) \leq \sqrt{\frac{\pi}{8}} e^{-(n-1)t^2/2}$.

Koncentracja dla procesów i wektorów gaussowskich.

Proces stochastyczny $(X_t)_{t \in T}$ nazywamy *gaussowskim*, jeśli wszystkie jego skończenie wymiarowe rozkłady są gaussowskie. Poniżej rozważamy procesy indeksowane przez przeliczalny zbiór stanów, ogólniej można rozważać procesy ośrodkowe (czyli np. procesy o ciągłych trajektoriach indeksowane ośrodkową przestrzenią).

1. **Koncentracja procesów gaussowskich.** Załóżmy, że $(G_t)_{t \in T}$ jest procesem gaussowskim, indeksowanym przez przeliczalny zbiór indeksów T , takim, że $\mathbb{P}(\sup_{t \in T} G_t < \infty) = 1$. Określmy

$$M := \text{Med} \sup_{t \in T} G_t, \quad \sigma := \sup_{t \in T} (\text{Var}(G_t))^{1/2}.$$

Wykaż, że dla $u > 0$,

$$\begin{aligned} \mathbb{P}\left(\sup_{t \in T} G_t \geq M + u\right) &\leq 1 - \Phi\left(\frac{u}{\sigma}\right) \leq \frac{1}{2} \exp\left(-\frac{u^2}{2\sigma^2}\right), \\ \mathbb{P}\left(\sup_{t \in T} G_t \leq M - u\right) &\leq 1 - \Phi\left(\frac{u}{\sigma}\right) \leq \frac{1}{2} \exp\left(-\frac{u^2}{2\sigma^2}\right), \\ \mathbb{P}\left(\left|\sup_{t \in T} G_t - M\right| \geq u\right) &\leq 2\left(1 - \Phi\left(\frac{u}{\sigma}\right)\right) \leq \exp\left(-\frac{u^2}{2\sigma^2}\right). \end{aligned}$$

Wskazówka: Rozpatrz najpierw przypadek, gdy T jest zbiorem skończonym i skorzystaj z izoperymetrii gaussowskiej.

2. Przy założeniach zadania 1 wykaż, że

- i) $\mathbb{E} \sup_{t \in T} G_t < \infty$ oraz $\left| \mathbb{E} \sup_{t \in T} G_t - M \right| \leq \frac{\sigma}{\sqrt{2\pi}}$,
- ii) $\text{Var}\left(\sup_{t \in T} G_t\right) \leq \sup_{t \in T} \text{Var}(G_t)$,
- iii) $\lim_{t \rightarrow \infty} \frac{1}{u^2} \log \mathbb{P}\left(\sup_{t \in T} G_t \geq u\right) = -\frac{1}{2\sigma^2}$,
- iv) $\mathbb{E} \exp\left(\alpha \sup_{t \in T} G_t^2\right) < \infty$ wtedy i tylko wtedy, gdy $\alpha < \frac{1}{2\sigma^2}$.

Wektor losowy X o wartości w ośrodkowej przestrzeni Banacha F nazywamy *gaussowskim*, jeśli dla dowolnego funkcjonału $\varphi \in F^*$ zmienna $\varphi(X)$ ma jednowymiarowy rozkład gaussowski. Założenie o ośrodkowości F ma charakter techniczny, służy uniknięciu problemów z mierzalnością (w nieośrodkowej przestrzeni Banacha suma dwóch wektorów losowych nie musi być mierzalna). Alternatywnie można zakładać, że norma w F jest wybijana przez przeliczalny ciąg funkcjonałów o normie jeden.

3. (Koncentracja norm wektorów gaussowskich)

Załóżmy, że X jest wektorem gaussowskim w ośrodkowej przestrzeni Banacha. Wówczas dla

$u > 0$,

$$\begin{aligned}\mathbb{P}(\|X\| \geq \text{Med}(\|X\|) + u) &\leq 1 - \Phi\left(\frac{u}{\sigma}\right) \leq \frac{1}{2} \exp\left(-\frac{u^2}{2\sigma^2}\right), \\ \mathbb{P}(\|X\| \leq \text{Med}(\|X\|) - u) &\leq 1 - \Phi\left(\frac{u}{\sigma}\right) \leq \frac{1}{2} \exp\left(-\frac{u^2}{2\sigma^2}\right), \\ \mathbb{P}(|\|X\| - \text{Med}(\|X\|)| \geq u) &\leq 2\left(1 - \Phi\left(\frac{u}{\sigma}\right)\right) \leq \exp\left(-\frac{u^2}{2\sigma^2}\right),\end{aligned}$$

gdzie

$$\sigma := \{\text{Var}(\varphi(X))^{1/2} : \varphi \in F^*, \|\varphi\| \leq 1\}.$$

4. Przy oznaczeniach poprzedniego zadania mamy

$$\left| \text{Med}(\|X\|) - \mathbb{E}\|X\| \right| \leq \frac{\sigma}{\sqrt{2\pi}}$$

oraz dla $p \geq 1$ zachodzi

$$(\mathbb{E}\|X\|^p)^{1/p} \leq \mathbb{E}\|X\| + C_1 \sqrt{p}\sigma,$$

gdzie C_1 jest pewną stałą uniwersalną. Wywnioskuj stąd, że dla stałych uniwersalnych C_2, C_3 ,

$$(\mathbb{E}\|X\|^p)^{1/p} \geq \sup_{\|\varphi\| \leq 1} (\mathbb{E}|\varphi(X)|^p)^{1/p} \geq \frac{1}{C_2} \sqrt{p}\sigma.$$

oraz

$$(\mathbb{E}\|X\|^p)^{1/p} \leq \mathbb{E}\|X\| + C_3 \sup_{\|\varphi\| \leq 1} (\mathbb{E}|\varphi(X)|^p)^{1/p}.$$

Nierówności wykładnicze.

Dla zmiennej losowej X określamy logarytm transformaty Laplace'a wzorem

$$\Lambda_X(\lambda) := \ln(\mathbb{E} \exp(\lambda X)), \quad \lambda \in \mathbb{R}.$$

1. **Nierówność Hoeffdinga.** Wykaż, że jeśli X_i są niezależnymi zmiennymi losowymi takimi, że $a_i \leq X_i \leq b_i$ oraz $S = \sum_{i=1}^n X_i$, to

$$\mathbb{P}(S \geq \mathbb{E}S + t) \leq \exp\left(-\frac{t^2}{2D^2}\right)$$

$$\text{dla } D^2 = \sum_{i=1}^n (b_i - a_i)^2.$$

2. Niech Y_i będą niezależnymi wektorami losowymi w pewnej ośrodkowej przestrzeni Banacha oraz $S = \sum_{i=1}^n Y_i$. Wykaż, że

$$\mathbb{P}(\|S\| - \mathbb{E}\|S\| \geq t) \leq 2 \exp\left(-\frac{t^2}{8D^2}\right)$$

$$\text{dla } D^2 = \sum_{i=1}^n \|Y_i\|_\infty^2.$$

3. **Nierówność Bernsteina.** Załóżmy, że X_i są niezależnymi zmiennymi losowymi o średniej zero, zaś $\sigma_i^2, M < \infty$ są takie, że

$$\mathbb{E}|X_i|^k \leq \frac{k!}{2} \sigma_i^2 M^{k-2} \quad \text{dla } i \geq 1, k \geq 2. \quad (1)$$

Udowodnij, że

$$\Lambda_{\sum_{i=1}^n X_i}(\lambda) \leq \exp\left(\frac{\lambda^2 \sum_{i=1}^n \sigma_i^2}{2(1 - M|\lambda|)}\right) \quad \text{dla } M|\lambda| < 1$$

oraz wywnioskuj stąd, że dla $t > 0$,

$$\begin{aligned} \mathbb{P}\left(\sum_{i=1}^n X_i \geq t\right) &\leq \exp\left(-\frac{t^2}{2\sum_{i=1}^n \sigma_i^2 + 2Mt}\right), \\ \mathbb{P}\left(\left|\sum_{i=1}^n X_i\right| \geq t\right) &\leq 2 \exp\left(-\frac{t^2}{2\sum_{i=1}^n \sigma_i^2 + 2Mt}\right). \end{aligned}$$

4. **Nierówność Bernsteina dla zmiennych ograniczonych.** Załóżmy, że X_i są ograniczonymi, niezależnymi zmiennymi losowymi o średniej zero. Wywnioskuj z poprzedniego zadania, że dla $t > 0$,

$$\mathbb{P}\left(\sum_{i=1}^n X_i \geq t\right) \leq \exp\left(-\frac{t^2}{2\sigma^2 + 2at/3}\right),$$

gdzie $\sigma^2 = \text{Var}(\sum_{i=1}^n X_i) = \sum_{i=1}^n \mathbb{E}X_i^2$ oraz $a = \max_i \|X_i\|_\infty$.

5. Mówimy, że zmienna losowa X jest subwykładnicza, jeśli $\mathbb{E}e^{\lambda|X|} < \infty$ dla pewnego $\lambda > 0$. Wykaż, że dla zmiennych subwykładniczych

$$\|X\|_{\Psi_1} := \inf\{\lambda > 0: \mathbb{E}e^{|X|/\lambda} \leq 2\} < \infty$$

oraz jeśli X ma dodatkowo średnią zero, to

$$\Lambda_X(\lambda) \leq 4\|X\|_{\Psi_1}^2 \lambda^2 \quad \text{dla } \lambda \leq \frac{1}{2\|X\|_{\Psi_1}}.$$

6. **Nierówność Bernsteina dla zmiennych subwykładniczych.** Załóżmy, że X_i są niezależnymi subwykładniczymi zmiennymi losowymi o średniej zero. Wykaż, że dla $t > 0$,

$$\begin{aligned} \mathbb{P}\left(\sum_{i=1}^n X_i \geq t\right) &\leq \exp\left(-\min\left\{\frac{t^2}{16\sum_{i=1}^n \|X_i\|_{\Psi_1}^2}, \frac{t}{4\max_i \|X_i\|_{\Psi_1}}\right\}\right) \\ &\leq \exp\left(-\frac{t^2}{16\sum_{i=1}^n \|X_i\|_{\Psi_1}^2 + 4t\max_i \|X_i\|_{\Psi_1}}\right). \end{aligned}$$

7. **Nierówność Bennetta.** Załóżmy, że X_i są ograniczonymi niezależnymi zmiennymi losowymi o średniej zero, $\sigma^2 = \text{Var}(\sum_{i=1}^n X_i) = \sum_{i=1}^n \mathbb{E}X_i^2$ oraz $a \geq \max_i \|X_i\|_{\infty}$. Wykaż, że dla $\lambda > 0$,

$$\Lambda_{\sum_{i=1}^n X_i}(\lambda) \leq \frac{\sigma^2}{a^2}(e^{\lambda a} - \lambda a - 1)$$

oraz wywnioskuj stąd, że dla $t > 0$,

$$\mathbb{P}\left(\sum_{i=1}^n X_i \geq t\right) \leq \exp\left(-\frac{\sigma^2}{a^2}h\left(\frac{ta}{\sigma^2}\right)\right) \leq \exp\left(-\frac{t}{2a}\ln\left(1 + \frac{ta}{\sigma^2}\right)\right),$$

gdzie

$$h(x) := (1+x)\ln(1+x) - x.$$

8. **Martyngałowa wersja nierówności Bennetta.** Wykaż, że dla martyngału $(M_k, \mathcal{F}_k)_{k=0}^n$ spełniającego warunki

$$\max_k \|M_k - M_{k-1}\|_{\infty} \leq a \quad \text{i} \quad \sum_{k=1}^n \|\mathbb{E}((M_k - M_{k-1})^2 | \mathcal{F}_{k-1})\|_{\infty} \leq \sigma^2,$$

zachodzi nierówność

$$\mathbb{P}(M_n - M_0 \geq s) \leq \exp\left(-\frac{\sigma^2}{a^2}h\left(\frac{sa}{\sigma^2}\right)\right) \leq \exp\left(-\frac{s}{2a}\ln\left(1 + \frac{sa}{\sigma^2}\right)\right).$$

Miary logarytmicznie wklęsłe.

1. Miarę μ na $\mathbb{R}^n$ nazywamy *logarytmicznie wklęsłą* jeśli dla dowolnych dwu niepustych zbiorów zwartych A, B i $s \in [0, 1]$,

$$\mu(AK + (1 - s)B) \geq \mu(A)^s \mu(B)^{1-s}.$$

Udowodnij, że

- i) jeśli K jest zbiorem zwartym wypukłym o niepustym wnętrzu to rozkład jednostajny na K jest logarytmicznie wklęsły,
- ii) jeśli funkcja $f: \mathbb{R}^n \rightarrow (-\infty, \infty]$ jest wypukła oraz miara μ ma gęstość $g = e^{-f}$, to μ jest logarytmicznie wklęsła,
- iii) jeśli miara logarytmicznie wklęsła μ ma ciągłą gęstość g , to g jest logarytmicznie wklęsła (tzn. jest postaci jak w punkcie ii)).

Uwaga 1. Daje się wykazać znaczne wzmocnienie iii) - twierdzenie Borella mówi, że jeśli μ jest logarytmicznie wklęsła i nie jest skoncentrowana na podprzestrzeni afinicznej niższego wymiaru, to μ ma logarytmicznie wklęsłą gęstość.

2. Wykaż, że następujące miary są logarytmicznie wklęsłe:
- i) afiniczny obraz miary logarytmicznie wklęsłej,
  - ii) produkt miar logarytmicznie wklęsłych,
  - iii) splot miar logarytmicznie wklęsłych,
  - iv) słaba granica miar logarytmicznie wklęsłych,
  - v) rozkład gaussowski.

Uwaga 2. Można wykazać, że miary probabilistyczne logarytmicznie wklęsłe to słabe granice rzutów rozkładów jednostajnych na ciałach wypukłych.

3. Udowodnij, że jeśli μ jest probabilistyczną miarą logarytmicznie wklęsłą oraz A jest zbiorem symetrycznym wypukłym takim, że $\mu(A) = a > 0$, to dla $r > 1$,

$$1 - \mu(rA) \leq a \left(\frac{1 - a}{a} \right)^{(r+1)/2}.$$

4. Wykaż, że jeśli X ma rozkład logarytmicznie wklęsły a $\|\cdot\|$ jest dowolną normą na $\mathbb{R}^n$ to dla $p > 1$,

$$(\mathbb{E}\|X\|^p)^{1/p} \leq Cp\mathbb{E}\|X\|,$$

gdzie C jest stałą absolutną.

5. Niech μ będzie symetryczną miarą logwklęsłą na $\mathbb{R}$ z gęstością $g(x)$ taką, że $\text{Var}_\mu(x) = 1$. Wykaż, że
- i) istnieją stałe uniwersalne C_1 i C_2 takie, że $C_1^{-1} \leq g(0) \leq C_2$ (wsk. rozpatrzyć dodatkowo $x_0 = \inf\{x > 0: g(x) \leq g(0)/e\}$),
  - ii) istnieje stała uniwersalna L taka, że μ jest L -lipschitzowskim obrazem symetrycznej miary wykładniczej ν .
6. Przeprowadź analogiczne rozumowanie dla miar logwklęsłych na prostej bez założenia symetrii.

7. Wykaż, że jeśli μ jest produktową miarą logwklęsłą, to μ spełnia nierówność Poincaré ze stałą $LC_{\text{Poin}}^{\text{lin}}$, gdzie L jest stałą uniwersalną, a $C_{\text{Poin}}^{\text{lin}}$ to stała w nierówności Poincaré dla funkcji liniowych, tzn.

$$C_{\text{Poin}}^{\text{lin}} := \sup_{|u|=1} \text{Var}_{\mu}(\langle u, x \rangle).$$

Uwaga. Otwarty problem (Hipoteza KLS) mówi, że tak jest dla dowolnych miar logwklęsłych.

Nierówności różniczkowe - uzupełnienia.

1. Wykaż, że dla funkcji Lipschitzowskich $f: X \rightarrow \mathbb{R}$,

$$\int_X |\nabla f| d\mu \geq \int_{\mathbb{R}} \mu^+(\{x: f(x) > r\}) dr$$

Wskazówka: Najpierw rozpatrzć ograniczone f , co można zredukować do przypadku $f \geq 0$. Rozpatrując zbiory $A(r) = \{x: f(x) > r\}$ i funkcje $f_t(x) = \sup_{d(x,y) < t} f(y)$ wykaż, że $\{x: f_t(x) > r\} = A(r)_t$ oraz, że

$$\int_X \frac{f_t - f}{t} d\mu = \int_0^\infty \frac{\mu(A(r)_t) - \mu(A(r))}{t} dr$$

i przejdź z $t \rightarrow 0+$.

2. Wykaż, że nierówność Cheegera implikuje nierówność Poincaré ze stałą $4c^{-2}$.
3. Wykaż, że jeśli miara μ spełnia logarytmiczną nierówność Sobolewa ze stałą C , to spełnia nierówność Poincaré z tą samą stałą.
4. Znajdź optymalne stałe w nierównościach Poincaré i logarytmicznej Sobolewa dla miary gausowskiej z macierzą kowariancji Σ i średnią a .
5. Wykaż, że symetryczny rozkład wykładniczy ν spełnia nierówność Cheegera ze stałą $c = 1$.
6. Niech μ będzie miarą na prostej, $F(t) = \mu(-\infty, t]$, zaś p będzie gęstością jej części absolutnie ciągłej. Wykaż, że następujące warunki są równoważne:
- μ spełnia nierówność Cheegera ze stałą $c > 0$,
  - μ jest $\frac{1}{c}$ -lipschitzowskim obrazem ν ,
  - $\operatorname{ess\,inf} \frac{p(x)}{\min\{F(x), 1-F(x)\}} \geq c$.
7. Wykaż, że jeśli miary μ_i spełniają nierówność Bobkova ze stałymi C_i , to miara $\mu_1 \otimes \dots \otimes \mu_n$ spełnia nierówność Bobkova ze stałą $\max_i C_i$.
8. Wykaż, że następujące dwie własności miary μ są równoważne dla $c > 0$:
- $\mu(A_t) \geq \Phi(\Phi^{-1}(\mu(A)) + ct)$ dla dowolnego zbioru borelowskiego A i $t > 0$,
  - $\mu^+(A) \geq cI(\mu(A))$ dla dowolnego zbioru borelowskiego A .
9. Wykaż, że jeśli miara μ spełnia nierówność Bobkova ze stałą C , to zachodzą równoważne warunki z poprzedniego zadania z $c = 1/C$.
10. Wykaż, że dla dowolnych liczb $a, b \in [0, 1]$,

$$I\left(\frac{a+b}{2}\right) \leq \frac{1}{2} \sqrt{I^2(a) + \frac{(b-a)^2}{4}} + \frac{1}{2} \sqrt{I^2(b) + \frac{(b-a)^2}{4}}$$

i wywnioskuj stąd, że miara γ_n spełnia nierówność Bobkova ze stałą 1.

11. Wykaż, że $I(t) \sim \sqrt{2t} \sqrt{\ln \frac{1}{t}}$ przy $t \rightarrow 0+$ i wywnioskuj stąd, że nierówność Bobkova implikuje logarytmiczną nierówność Sobolewa.

Nierówności splotu infimum

1. Wykaż, że splot infimum funkcji mierzalnej i jednostajnie ciągłej jest jednostajnie ciągły.
2. Dla miary probabilistycznej μ na $\mathbb{R}^n$ określamy

$$\Lambda_\mu(t) = \ln M_\mu(t) = \ln \int e^{\langle t, x \rangle} d\mu(x)$$

oraz

$$\Lambda_\mu^*(t) = \mathcal{L}\Lambda_\mu(t) = \sup\{\langle s, t \rangle - \Lambda_\mu(s) : s \in \mathbb{R}^n\}.$$

(Ogólnie $\mathcal{L}f(t) = \sup_s(\langle s, t \rangle - f(s))$ nazywamy transformata Legendre'a funkcji f). Wykaż, że jeśli (μ, φ) ma własność (τ) , to $\mathcal{L}(t)\varphi \geq \Lambda_\mu(t) + \Lambda_\mu(-t)$. Jeśli dodatkowo φ jest wypukła, a μ jest symetryczna, to $\mathcal{L}\varphi \geq 2\Lambda_\mu$ oraz $\varphi(t) \leq 2\Lambda_\mu^*(t/2)$.

3. Udowodnij, że dla symetrycznego rozkładu wykładniczego na $\mathbb{R}$

$$\Lambda_\nu^*(t) = \sqrt{1+t^2} - 1 - \ln\left(\frac{\sqrt{1+t^2} + 1}{2}\right) \leq \min\{t^2, |t|\}.$$

Zatem znaleziona na wykładzie funkcja kosztu dla miary ν jest optymalna w klasie funkcji wypukłych z dokładnością do stałej.

4. Wykaż, że para $(\gamma_n, \frac{1}{4}|x|^2)$ ma własność (τ) oraz, że $\varphi(x) = \frac{1}{4}|x|^2$ jest optymalną wypukłą funkcją kosztu.

Wskazówka: Wykaż, że funkcje $F = e^{-|x|^2/2}$, $G = e^{-f-|x|^2/2}$, $H = e^{f\Box\varphi-|x|^2/2}$ spełniają $F((x+y)/2) \geq G(x)^{1/2}H(y)^{1/2}$ dla dowolnych $x, y \in \mathbb{R}^n$.

5. Powiemy, że miara μ na $\mathbb{R}^n$ spełnia *wypukłą nierówność splotu infimum z funkcją kosztu* φ , jeśli

$$\int e^{f\Box\varphi} d\mu \int e^{-f} d\mu \leq 1$$

dla dowolnej wypukłej funkcji mierzalnej f na $\mathbb{R}^n$. Wykaż, że

- i) wypukła nierówność splotu infimum się tensoryzuje tak jak zwykła nierówność splotu infimum
- ii) jeśli μ spełnia wypukłą nierówność splotu infimum z funkcją kosztu φ , to dla dowolnego borelowskiego zbioru wypukłego A

$$1 - \mu(A + B_\varphi(t)) \leq \frac{1}{\mu(A)} e^{-t},$$

iii) jeśli nośnik μ ma średnicę nie większą niż Δ , to μ spełnia wypukłą nierówność splotu infimum z funkcją kosztu $\frac{x^2}{4\Delta^2}$,

iv) jeśli μ jest rozkładem jednostajnym na $\{a, b\}^n$ (lub ogólniej dowolnym rozkładem produktowym o nośniku w $[a, b]^n$), zaś A jest wypukłym podzbiorem $[a, b]^n$, to

$$\int \exp\left(\frac{1}{4(b-a)^2} \text{dist}(x, A)^2\right) d\mu \leq \frac{1}{\mu(A)}.$$

Nierówności transportowe - uzupełnienia

W zadaniach poniżej zakładamy, że $\mathbb{X}$ jest przestrzenią polską.

1. Wykaż, że $W_p \leq W_q$ dla $1 \leq p \leq q < \infty$.
2. Dla $p > 0$ i przestrzeni metrycznej $(\mathbb{X}, d)$ określamy

$$\mathcal{P}_p(\mathbb{X}) = \left\{ \mu \in \mathcal{P}(\mathbb{X}) : \int d(x, x_0)^p d\mu < \infty \right\}.$$

Wykaż, że definicja $\mathcal{P}_p(\mathbb{X})$ nie zależy od wyboru punktu $x_0 \in \mathbb{X}$ oraz W_p jest metryką na $\mathcal{P}_p(\mathbb{X})$.

3. Udowodnij, że funkcja $\nu \mapsto W_p(\nu, \mu)$ jest półciągłą z dołu, tzn. jeśli ν_n zbiega słabo do ν , to

$$\liminf_{n \rightarrow \infty} W_p(\nu_n, \mu) \geq W_p(\nu, \mu).$$

4. Niech μ będzie miarą probabilistyczną na $\mathbb{X}$. Na $\mathbb{X}^n$ okreśmy l_p -metrykę wzorem $d_p(x, y) = (\sum_{k=1}^n d(x_k, y_k)^p)^{1/p}$. Wykaż, że funkcja $g_n(x_1, \dots, x_n) := W_p(\frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \delta_{x_k}, \mu)$ jest $n^{-1/p}$ -lipschitzowska na $(\mathbb{X}^n, d_p)$.
5. Udowodnij, że jeśli $X_1, X_2, \dots$ są niezależne o jednakowym rozkładzie μ , oraz $\mathbb{E}_\mu d(x, x_0)^{p+\varepsilon} < \infty$ dla pewnego $\varepsilon > 0$, to $\mathbb{E} W_p(\frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \delta_{X_k}, \mu)^p \rightarrow 0$.
6. Niech $p \geq 1$, $\mu, \mu_n \in \mathcal{P}_p(\mathbb{X})$ oraz $x_0 \in \mathbb{X}$. Wykaż, że $W_p(\mu_n, \mu) \rightarrow 0$ wtedy i tylko wtedy, gdy $\mu_n \rightarrow \mu$ słabo oraz $\mathbb{E}_{\mu_n} d(x, x_0)^p \rightarrow \mathbb{E}_\mu d(x, x_0)^p$.
7. Udowodnij mocne prawo wielkich liczb: jeśli $X_1, X_2, \dots$ są niezależne o jednakowym rozkładzie $\mu \in \mathcal{P}_p(\mathbb{X})$, $p \geq 1$, to $W_p(\frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \delta_{X_k}, \mu) \rightarrow 0$ p.n.
8. Załóżmy, że $W_p(\nu|\mu) \leq (CH(\nu|\mu))^{1/r}$ dla dowolnego $\nu \in \mathcal{P}(\mathbb{X})$. Niech $\mu_A(C) := \mu(C \cap A)/\mu(A)$. Wykaż, że dla zbiorów borelowskich $A, B \subset \mathbb{X}$ o mierze dodatniej.

$$\text{dist}(A, B) \leq W_p(\mu_A, \mu_B) \leq (C \ln(1/\mu(A)))^{1/r} + (C \ln(1/\mu(B)))^{1/r}$$

i wywnioskuj stąd szacowanie $1 - \mu(A_t)$, jeśli $\mu(A) = p \in (0, 1)$.

9. Udowodnij nierówność Pinskera: Dla miar probabilistycznych μ i ν na $\mathbb{X}$

$$\|\mu - \nu\|_{\text{TV}} := 2 \sup_A |\mu(A) - \nu(A)| \leq \sqrt{2H(\nu|\mu)}.$$

10. Niech μ_i będą rozkładami na $\mathbb{R}$ o dystrybuantach F_i . Wykaż, że

$$W_1(\mu_1, \mu_2) = \int_{-\infty}^{\infty} |F_1(x) - F_2(x)| dx = \int_{-1}^1 |F_1^{-1}(t) - F_2^{-1}(t)| dt.$$

Zastosowania nierówności Talagranda

1. Załóżmy, że $\mathbb{X} = \mathbb{X}_1 \times \cdots \times \mathbb{X}_n$, funkcja $F: \mathbb{X} \rightarrow \mathbb{R}$ spełnia warunek

$$\forall x \in \mathbb{X} \exists a = a(x) \in S^{n-1} \forall y \in \mathbb{X} \quad F(x) \leq F(y) + \sum_{i=1}^n a_i I_{\{x_i \neq y_i\}}.$$

Wykaż, że wówczas dla dowolnej probabilistycznej miary produktowej μ na $\mathbb{X}$,

$$\mu(\{|F - \text{Med}_\mu(F)| \geq t\}) \leq 4e^{-t^2/4} \text{ dla } t > 0.$$

2. Załóżmy, że zmienne X_i są niezależne oraz $u_i \leq X_i \leq v_i$ prawie na pewno. Niech T będzie ograniczonym podzbiorem $\mathbb{R}^n$,

$$Z := \sup_{t \in T} \sum_{i=1}^n t_i X_i, \quad \text{oraz} \quad \sigma^2 := \sup_{t \in T} \sum_{i=1}^n t_i^2 (v_i - u_i)^2.$$

Wykaż, że

$$\mathbb{P}(|Z - \text{Med}(Z)| \geq t) \leq 4 \exp\left(-\frac{t^2}{4\sigma^2}\right), \quad \mathbb{E}|Z - \text{Med}(Z)| \leq 4\sqrt{\pi}\sigma, \quad \text{Var}(Z) \leq 16\sigma^2.$$

3. (Nierówność Chinczyna-Kahane'a) Niech ε_i będą niezależnymi symetrycznymi zmiennymi takimi, że $\mathbb{P}(\varepsilon_i = \pm 1) = \frac{1}{2}$, zaś $v_1, \dots, v_n$ wektorami w pewnej przestrzeni unormowanej F . Wykaż, że dla $M = \text{Med}(\|\sum_{i=1}^n v_i \varepsilon_i\|)$ i $t > 0$

$$\mathbb{P}\left(\left|\left\|\sum_{i=1}^n v_i \varepsilon_i\right\| - M\right| \geq t\right) \leq 4 \exp\left(-\frac{t^2}{16\sigma^2}\right),$$

gdzie

$$\sigma^2 = \sup \left\{ \sum_{i=1}^n \varphi^2(v_i) : \varphi \in F^*, \|\varphi\| \leq 1 \right\} = \sup \left\{ \text{Var} \left(\varphi \left(\sum_{i=1}^n v_i \varepsilon_i \right) \right) : \varphi \in F^*, \|\varphi\| \leq 1 \right\}.$$

Wynioskuj stąd, że istnieje stała $C < \infty$ taka, że dla dowolnego $p \geq 2$,

$$\left(\mathbb{E} \left\| \sum_{i=1}^n v_i \varepsilon_i \right\|^p \right)^{1/p} \leq M + C\sqrt{p}\sigma \leq (C+1)\sqrt{p} \left(\mathbb{E} \left\| \sum_{i=1}^n v_i \varepsilon_i \right\|^2 \right)^{1/2}.$$

4. Niech $X = (X_{ij})_{i,j \leq n}$ będzie symetryczną macierzą losową taką, że $(X_{ij})_{i \leq j}$ są niezależnymi zmiennymi losowymi i $\mathbb{P}(X_{ij} = \pm 1) = 1/2$. Oznaczmy przez $\lambda_{\max}(X)$ największą wartość własną X . Udowodnij, że

- i) $\text{Med}(\lambda_{\max}(X)) \geq \sqrt{n}$,
- ii) $\mathbb{P}(|\lambda_{\max}(X) - \text{Med}(\lambda_{\max}(X))| \geq t) \leq 4e^{-t^2/32}$.

5. Niech $\mathbb{X} = \{0, 1\}^n$ oraz $\mu = \mu_p^n$, gdzie $\mu_p = p\delta_1 + (1-p)\delta_0$. Załóżmy, że zbiór $A \subset \{0, 1\}^n$ jest *monotonicznie dziedziczny*, tzn. jeśli $x \in A$ to $y \in A$ dla wszystkich $x \leq y$. Wykaż, że

$$d_H(x, A) \leq \mathcal{D}_A^c(x) \sqrt{N(x)}, \quad \text{gdzie } N(x) := \#\{1 \leq i \leq n: x_i = 1\},$$

zaś d_H oznacza metrykę Hamminga. Wywnioskuj stąd, że dla $s > 0$

$$\mu_p^n(\{d_H(x, A) \geq r\}) \leq \frac{1}{\mu_p^n(A)} e^{-\frac{r^2}{4s}} + \mu_p^n(\{N(x) > s\}).$$

6. W sposób losowy umieszczono m kul w n szufladkach (bez ograniczenia na liczbę kul w szufladce). Niech Z oznacza liczbę zajętych szufladek. Wykaż, że
- i) $\mathbb{E}Z = n(1 - (1 - \frac{1}{n})^m)$,
  - ii) $\mathbb{P}(|Z - \text{Med}(Z)| \geq t) \leq 4 \exp(-\frac{t^2}{4 \min\{n, m\}})$.

Całkowanie przez części dla wektorów gaussowskich

1. Niech $f \in C^1(\mathbb{R}^n)$ oraz $|f(x)| + |f'(x)| \leq C e^{t|x|^2}$ dla pewnego $t < 1/2$. Wykaż, że

$$\mathbb{E}gf(g) = \mathbb{E}f'(g) \quad \text{dla } g \sim \mathcal{N}(0, 1).$$

2. Niech $f \in C^2(\mathbb{R}^n)$ oraz dla $\varepsilon > 0$ istnieje $C_\varepsilon < \infty$ taki, że $|f(x)| + |\nabla f(x)| \leq C_\varepsilon e^{\varepsilon|x|^2}$. Udowodnij, że dla dowolnego n -wymiarowego wektora gaussowskiego X o średniej 0,

$$\mathbb{E}(X_i f(X)) = \sum_{j=1}^n \text{Cov}(X_i, X_j) \mathbb{E} \frac{\partial f}{\partial x_j}(X) \quad \text{dla } 1 \leq i \leq n.$$

3. Załóżmy, że X i Y są niezależnymi n -wymiarowymi wektorami gaussowskimi o średniej zero oraz

$$Z(t) = \sqrt{t}X + \sqrt{1-t}Y \quad 0 \leq t \leq 1.$$

Wykaż, że dla $f \in C^2(\mathbb{R}^n)$ takiej, że dla $\varepsilon > 0$ istnieje $C_\varepsilon < \infty$, $f(x) + |\nabla f(x)| + |\text{Hess}f(x)| \leq C_\varepsilon e^{\varepsilon|x|^2}$ zachodzi

$$\frac{d}{dt} \mathbb{E}f(Z(t)) = \frac{1}{2} \sum_{i,j=1}^n (\text{Cov}(X_i, X_j) - \text{Cov}(Y_i, Y_j)) \mathbb{E} \frac{\partial^2 f}{\partial x_i \partial x_j}(Z(t)) \quad \text{dla } t \in (0, 1).$$

Suprema procesów stochastycznych I

1. Wykaż, że jeśli proces $(X_t)_{t \in T}$ jest symetryczny (tzn. ma ten sam rozkład co $(-X_t)_{t \in T}$), to

$$\mathbb{E} \sup_{t,s \in T} (X_t - X_s) = 2 \mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t$$

oraz dla dowolnego $t_0 \in T$

$$\mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t \leq \mathbb{E} \sup_{t \in T} |X_t| \leq \mathbb{E} |X_{t_0}| + 2 \mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t$$

2. Wykaż, że dla dowolnego procesu stochastycznego $(X_t)_{t \in T}$ i $t_0 \in T$

$$\mathbb{E} \sup_{t \in T} |X_t| \leq \mathbb{E} |X_{t_0}| + \mathbb{E} \sup_{t,s \in T} (X_s - X_t) \leq 3 \mathbb{E} \sup_{t \in T} |X_t|$$

oraz

$$\mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t \leq \mathbb{E} X_{t_0} + \sup_{s,t \in T} (X_t - X_s) \leq 2 \mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t + \mathbb{E} \sup_{t \in T} (-X_t).$$

3. Udowodnij, że dla $t > 0$,

$$\frac{t}{\sqrt{2\pi}(t^2 + 1)} e^{-t^2/2} \leq \mathbb{P}(g \geq t) \leq \frac{1}{\sqrt{2\pi}t} e^{-t^2/2}.$$

4. Wykaż, że

$$\frac{1}{2\sqrt{2}} \sqrt{\log n} \leq \mathbb{E} \sup_{k \leq n} g_k \leq \sqrt{2 \log n}, \quad \mathbb{E} \sup_{k \leq n} |g_k| \leq \sqrt{2 \log(2n)}$$

oraz

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\mathbb{E} \max_{k \leq n} g_k}{\sqrt{2 \log n}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\mathbb{E} \max_{k \leq n} |g_k|}{\sqrt{2 \log n}} = 1.$$

5. Niech $X = (X_{ij})_{i \leq n, j \leq m}$ będzie macierzą losową taką, że X_{ij} są niezależnymi zmiennymi $\mathcal{N}(0, 1)$. Wykaż, że

$$c(\sqrt{n} + \sqrt{m}) \leq \mathbb{E} \|X\| \leq \sqrt{n} + \sqrt{m}.$$

Wskazówka. Do oszacowania górnego użyj lematu Slepiana i procesu gaussowskiego $Z_{u,v} = \sum_{i=1}^n u_i g_i + \sum_{j=1}^m v_j g'_j$.

Suprema procesów stochastycznych II

1. Niech $T = \{1, 2, \dots\}$ oraz dla $n, m \in T$, $X_n = \frac{g_n}{\sqrt{\log(n+1)}}$ i $d(n, m) = \|X_n - X_m\|_2$. Wykaż, że

$$\mathbb{E} \sup_{n \in T} X_n < \infty \quad \text{oraz} \quad \int_0^\infty \sqrt{\log N(T, d, \varepsilon)} d\varepsilon = \infty.$$

Znajdź miarę probabilistyczną μ na T taką, że

$$\sup_{t \in T} \int_0^\infty \sqrt{\log \left(\frac{1}{\mu(B(t, \varepsilon))} \right)} d\varepsilon < \infty.$$

2. Wykaż, że

$$\sup_{t \in T} \int_0^{\Delta(T)} \sqrt{\log \left(1 + \frac{1}{\mu(B(t, \varepsilon))} \right)} d\varepsilon \leq 10 \sup_{t \in T} \int_0^\infty \sqrt{\log \left(\frac{1}{\mu(B(t, \varepsilon))} \right)} d\varepsilon.$$

3. Załóżmy, że φ jest funkcją Younga, a proces $(X_t)_{t \in T}$ spełnia warunek

$$\mathbb{E} \varphi \left(\frac{|X_t - X_s|}{d(t, s)} \right) \leq 1 \quad \text{dla } t, s \in T, t \neq s.$$

oraz

$$\int_0^{\Delta(T)} \varphi^{-1}(N(T, d, \varepsilon)) d\varepsilon < \infty.$$

Wykaż, że dla dowolnego $0 < \eta, \eta' \leq \Delta(T)$,

$$\mathbb{E} \sup_{d(t, s) \leq \eta} (X_s - X_t) \leq \eta \varphi^{-1}(N(T, d, \eta')^2) + 100 \int_0^{\eta'} \varphi^{-1}(N(T, d, \varepsilon)) d\varepsilon.$$

Wynioskuj stąd, że dla każdego $\delta > 0$ istnieje $\eta > 0$ taka, że

$$\mathbb{E} \sup_{d(t, s) \leq \eta} (X_s - X_t) \leq \delta$$

oraz proces $(X_t)_{t \in T}$ ma z prawdopodobieństwem 1 ciągłe trajektorie.

4. Skonstruuj miarę probabilistyczną μ taką, że

$$\sup_{t \in T} \int_0^\infty \sqrt{\log \left(\frac{1}{\mu(B(x, \varepsilon))} \right)} d\varepsilon \leq C \int_0^\infty \sqrt{\log(N(T, d, \varepsilon))} d\varepsilon.$$

Zmienne i procesy subgaussowskie.

1. Wykaż, że

$$\int_0^\infty \sqrt{\log N(T, d, \varepsilon)} d\varepsilon \sim \sum_{n=0}^\infty 2^{n/2} e_n(T).$$

2. Niech Z będzie zmienną losową. Wykaż, że następujące własności zmiennej Z są równoważne:

i) Ogony zmiennej Z spełniają

$$\mathbb{P}(|Z| \geq t) \leq 2 \exp(-t^2/K_1^2) \quad \text{dla } t \geq 0.$$

ii) Momenty zmiennej Z spełniają

$$\|Z\|_p = (\mathbb{E}|Z|^p)^{1/p} \leq K_2 \sqrt{p} \quad \text{dla } p \geq 1.$$

iii) Transformata Laplace'a Z^2 spełnia

$$\mathbb{E} \exp(\lambda^2 Z^2) \leq \exp(K_3^2 \lambda^2) \quad \text{dla } |\lambda| \leq \frac{1}{K_3}.$$

iv) Zmienna Z ma skończoną normę Orlicza ψ_2 tzn.

$$\mathbb{E} \exp(Z^2/K_4^2) \leq 2.$$

Jeśli dodatkowo $\mathbb{E}Z = 0$ to warunki i)-iv) są równoważne

v) Transformata Laplace'a Z spełnia

$$\mathbb{E} \exp(\lambda Z) \leq \exp(K_5^2 \lambda^2) \quad \text{dla } \lambda \in \mathbb{R}.$$

Ponadto optymalne stałe dla których zachodzą powyższe nierówności są porównywalne ze sobą z dokładnością do stałej uniwersalnej, tzn. $K_i \leq CK_j$ dla $i, j = 1, \dots, 5$.

3. Niech $(X_t)_{t \in T}$ będzie ośrodkowym procesem gaussowskim i $d(t, s) = \|X_t - X_s\|_2$ dla $s, t \in T$. Wykaż, że dla dowolnego ośrodkowego procesu subgaussowskiego $(Y_t)_{t \in T}$ względem metryki T tzn. takiego procesu, że $Y_t - Y_s$ spełnia jeden z poprzednich warunków z $K_i = d(t, s)$ zachodzi

$$\mathbb{E} \sup_{t, s \in T} (Y_t - Y_s) \leq C \mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t.$$

4. Niech $T \subset \mathbb{R}^n$ i $X_t = \sum_{i=1}^n t_i g_i$ dla $t \in T$, gdzie $g_1, \dots, g_n$ niezależne o rozkładzie $\mathcal{N}(0, 1)$. Wykaż, że

i) dla dowolnego $s \in \mathbb{R}^n$ i ciągu (t_k) w $\mathbb{R}^n$ takiego, że $T \subset \overline{\text{conv}}\{t_k : k \geq 1\}$ zachodzi

$$g(T) := \mathbb{E} \sup_{t \in T} X_t \leq C \sup_{k \geq 1} |t_k - s| \sqrt{\log(k+1)}.$$

ii) jeśli $g(T) < \infty$ to istnieje $s \in \mathbb{R}^n$ i ciąg (t_k) w $\mathbb{R}^n$ taki, że

$$\sup_{k \geq 1} |t_k - s| \sqrt{\log(k+1)} \leq Cg(T).$$

Zmienne i macierze subgaussowskie

1. Niech $(X_t)_{t \in T}$ będzie ośrodkowym procesem stochastycznym, którego przyrosty mają wszystkie momenty skończone. Określmy

$$\Delta_n(A) := \sup\{\|X_t - X_s\|_{2^n} : t, s \in A\}, \quad A \subset T, n = 0, 1, \dots$$

Określmy

$$\gamma_X(T) := \inf_{\mathcal{A}} \sup_{t \in T} \sum_{n=0}^{\infty} \Delta_n(A_n(t)),$$

gdzie infimum jest brane po wszystkich dopuszczalnych ciągach podziałów $\mathcal{A} = (A_n)_{n \geq 0}$ zbioru T .

- i) Udowodnij, że

$$\mathbb{E} \sup_{t, s \in T} (X_t - X_s) \leq C \gamma_X(T).$$

- ii) Uogólnij powyższą nierówność na szacowanie p -tych momentów supremum dla $p \geq 1$:

$$\left\| \sup_{t, s \in T} |X_s - X_t| \right\|_p \leq C(\gamma_X(T) + \sup_{t, s \in T} \|X_s - X_t\|_p).$$

- iii) Wykaż, że jeśli X jest scentrowanym procesem gaussowskim, to $\gamma_2(T) \sim \gamma_X(T)$, jeśli jest to proces subgaussowski, to $\gamma_2(T) \leq C \gamma_X(T)$.

2. Niech $(X_t)_{t \in T}$ będzie ośrodkowym procesem subgaussowskim względem metryki d . Wykaż, że

$$\mathbb{P}(\sup |X_t - X_s| \geq C(\gamma_2(T, d) + \text{udiam}(T, d))) \leq \exp(-u^2) \quad \text{dla } u > 0.$$

3. Wykaż, że $\|XY\|_{\psi_1} \leq \|X\|_{\psi_2} \|Y\|_{\psi_2}$.

4. (Lemat Johnsona-Lindenstraussa) Niech A będzie macierzą $m \times n$ losową o niezależnych izotropowych, subgaussowskich wierszach oraz $K = \max_i \|A_i\|_{\psi_2}$. Udowodnij, że

- i) dla $T \subset \mathbb{R}^n$ z prawdopodobieństwem 0.99 zachodzi zdarzenie

$$|t - s| - \delta \leq \left| \frac{1}{\sqrt{m}} At - \frac{1}{\sqrt{m}} As \right| \leq |t - s| + \delta \quad \text{dla wszystkich } s, t \in T,$$

gdzie $\delta \leq \frac{C}{\sqrt{m}} K^2 g(T)$;

- ii) dla T skończonego podzbioru $\mathbb{R}^n$ z prawdopodobieństwem 0.99 zachodzi zdarzenie

$$(1 - \varepsilon)|t - s| \leq \left| \frac{1}{\sqrt{m}} At - \frac{1}{\sqrt{m}} As \right| \leq (1 + \varepsilon)|t - s|,$$

gdzie $\varepsilon \leq C \sqrt{\frac{\log |T|}{m}} K^2$.

5. Niech A i K będą jak w poprzednim zadaniu. Wykaż, że

- i) dla $T \subset \mathbb{R}^n$,

$$\mathbb{E} \text{diam}(T \cap \text{Ker} A) \leq \frac{C}{\sqrt{m}} K^2 g(T);$$

- ii) dla $T \subset S^{n-1}$ oraz $m \geq CK^4 \gamma(T)^2$,

$$\mathbb{P}(T \cap \ker(A) = \emptyset) \geq 1 - \exp(-cm/K^4).$$

Oszczędne próbkowanie

1. Niech

$$\Sigma_p := \{x \in \mathbb{R}^n : \|x\|_0 \leq p\}.$$

Wykaż, że dla $1 \leq p \leq n$ zachodzi

$$\frac{1}{2}(\sqrt{p}B_1^n \cap B_2^n) \subset \text{conv}(\Sigma_p \cap B_2^n) \subset \sqrt{p}B_1^n \cap B_2^n.$$

oraz

$$g(\sqrt{p}B_1^n \cap B_2^n) \leq 2g(\Sigma_p \cap B_2^n) \leq 4\sqrt{p \log \frac{2n}{p}}.$$

2. (Algorytm Lasso). Niech $x \in \Sigma_p$, $y = Ax + w$, gdzie A jest macierzą losową o niezależnych izotropowych subgaussowskich rzędach i $K = \max_i \|A_i\|_{\psi_2}$. Niech $\hat{x}$ będzie rozwiązaniem problemu Lasso

$$\hat{x} = \operatorname{argmin}\{|Ax' - y| : \|x'\|_1 \leq R\} \quad (2)$$

z $R = \|x\|_1$ oraz $h = \hat{x} - x$. Wykaż, że dla $m \geq CK^4 p \log(en/p)$,

i) $\|h\|_1 \leq 2\sqrt{p}|h|$,

ii) $|Ah|^2 \leq 2\langle Ah, w \rangle$,

iii) $\mathbb{P}(|Ah|^2 \geq \frac{m}{4}|h|^2) \leq \exp(-p \log(en/p))$,

iv) $\|\langle At, w \rangle - \langle As, w \rangle\|_{\psi_2} \leq CK|w||t-s|$ dla $t, s \in \mathbb{R}^n$,

v) $\mathbb{P}(\langle Ah, w \rangle \leq CK|h||w|\sqrt{p \log(en/p)}) \leq \exp(-p \log(en/p))$.

vi) Wywnioskuj z powyższych szacowań, że

$$\mathbb{P}\left(|\hat{x} - x| \leq CK \frac{|w|\sqrt{p \log(en/p)}}{m}\right) \geq 1 - 2 \exp(-p \log(en/p)).$$

Twierdzenie Dvoretzky'ego

Ciałem wypukłym nazywamy zwarty wypukły podzbiór $\mathbb{R}^n$ o niepustym wnętrzu.

1. Wykaż, że jeśli K jest symetrycznym ciałem wypukłym w $\mathbb{R}^n$ oraz $\varepsilon > 0$ to istnieje podprzestrzeń V wymiaru $c(\varepsilon) \log n$ oraz elipsoida $\mathcal{E}$ w V taka, że

$$\mathcal{E} \subset K \cap V \subset (1 + \varepsilon)\mathcal{E}.$$

2. Wykaż, że każda n wymiarowa elipsoida ma $\lceil \frac{n}{2} \rceil$ -wymiarowy przekrój, który jest kulą euklidesową.
3. Wykaż, że jeśli K jest symetrycznym ciałem wypukłym w $\mathbb{R}^n$ oraz $\varepsilon > 0$ to istnieje podprzestrzeń V wymiaru $c(\varepsilon) \log n$ oraz $\rho > 0$ takie, że

$$\rho B_V \subset K \cap V \subset (1 + \varepsilon)\rho B_V,$$

gdzie $B_V = \{x \in V : |x| = 1\}$.

4. Wykaż, że jeśli ℓ_2^k się wkłada ze stałą A w ℓ_p^n oraz $p \geq 2$, to $k \leq CA^p n^{2/p}$.
5. Wykaż, że jeśli ℓ_2^k się wkłada ze stałą A w ℓ_∞^n , to $k \leq CA^2 \log n$.
6. Oszacuj z dokładnością do stałych uniwersalnych $d(\ell_p^n)$. Co można powiedzieć o wymiarze przekrojów kuli jednostkowej w ℓ_p^n , które są bliskie euklidesowym?
7. Mówimy, że przestrzeń unormowana $(E, \|\cdot\|)$ jest kotypu p ze stałą $C_p(E)$, jeśli dla dowolnych $x_1, x_2, \dots, x_n \in E$ zachodzi

$$\left(\mathbb{E} \left\| \sum_{i=1}^n \varepsilon_i x_i \right\|^p \right)^{1/p} \geq \frac{1}{C_p(E)} \left(\sum_{i=1}^n \|x_i\|^p \right)^{1/p}.$$

Wykaż, że

- i) przestrzeń kotypu p ma kotyp q dla $q \geq p$ i $C_q(E) \leq C_p(E)$,
  - ii) przestrzeń nie może mieć mniejszego kotypu niż 2,
  - iii) przestrzeń Hilberta ma kotyp 2,
  - iv) przestrzeń ℓ_p^n ma kotyp $\max\{2, p\}$ i $C_{\max\{2, p\}}(\ell_p^n) \leq C$,
  - v) dla $p \geq 2$, $d(E) \geq \frac{1}{CC_p(E)} n^{2/p}$.
8. Wykaż dualną wersję twierdzenia Dvoretzky'ego: dla dowolnego symetrycznego ciała wypukłego K istnieje rzut P na przestrzeń V wymiaru $k \geq c(\varepsilon) \log n$ oraz elipsoida $\mathcal{E}$ w V taka, że

$$\mathcal{E} \subset PK \subset (1 + \varepsilon)\mathcal{E}.$$